

Süvöltő

Az E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület lapja

XV. Évfolyam 2006/1. szám

Reflektorfényben a BEREK

Süvöltő

Környezetvédelmi
folyóirat

Az E-misszió Egyesület lapja
XV. évfolyam 2006/1. szám

Szerkesztők: Tömöri László,
Csige Anikó, Kolos Lívia,
Karásziné Gulyás Edit, Priksz
Gábor, Szigetvári Csaba

Kiadja és terjeszti:
E-misszió Természet- és
Környezetvédelmi Egyesület
Postacím: 4400 Nyíregyháza,
Szabolcs u. 6.
e-mail: emisszio@e-misszio.hu
Telefon: Tel.: 42/423-818

Megrendelhet :
az Egyesület címén,
egy szám ára: 200 Ft
el fizetési díj egy évre: 1000 Ft
Az Egyesület tagjainak ingyenes.
Utánközlés nem tilos, hanem
kívánatos!
Kérjük azonban a forrás
feltüntetését!
A lapban közölt írások nem
feltétlenül tükrözik a
szerkesztő ség véleményét.

Készült a START nyomdában
környezetbarát papírra

*Köszönet mindenkinek, aki segített,
hogy ez a szám (is) létrejöjjön.
Várjuk a további cikkeket, írásokat,
konstruktív véleményeket!*

20 éve
Nálunk minden nap Föld Napja

TARTALOM

Madárinfluenza.....	3
(Örök)zöld gondolatok.....	4
REKLAMÁCIÓ	5
Bemutatkozik a Beregi Iroda....	6
BEREG könyv ajánló.....	7
Nagy régibics színesgy r zés.....	8
Bereg Vármegye.....	9
Bereg természetföldrajza.....	10
A Beregi-sík természeti képe.....	12
Tábori csalogató.....	15
Mocsarak újjászületése.....	16
Akarunk-e trópusi halakat a Tiszában?.....	17
"Az Önkéntesség, hatalom" ..	18
Aktuális programajánló.....	19

Kedves Olvasó!

Idén húsz évesek lettünk. Nem a Süvöltő, hiszen az újságunknak ez még csak (!) a 15. évfolyama, hanem a kiadó, az E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület.

A Süvöltő 14 éve alatt többször is szünetelni kényszerült. Nem így Egyesületünk. Hiszen egy újság kiadásához mindig kell pénz, a nyomdák nem dolgoznak ingyen. Egy Egyesület azonban túlélheti a nehéz, pénzügyi id szakokat. A lelkesedés sok mindent megold, sok mindenben átszűrhető egy civil szervezetet.

A lelkesedés fenntartásához azonban sikerek is szükségeltetnek. A környezet- és természetvédelem, a zöld ügyek képviselője viszont nem egy sikerágazat.

A valós, nem felszín kapargató eredmények elérése szinte lehetetlen a jelenlegi gazdasági, társadalmi és politikai környezetben. Ennek ellenére, amikor kérdezik, hogyan értékeljük az elmúlt éveket, mindig tudunk pozitívan válaszolni.

Hiszen mi is a célunk? Leginkább az emberek szemléletének megváltoztatása. Ebben vannak - ha nem is látványos - eredmények. Évről évre egyre többen veszik komolyan a munkánkat.

A kilencvenes évek elején meg nem értett lázadók voltak a zöldek. Mára egyre többen belátják, hogy mennyire fontosak azok a gondolatok, amelyeket hirdetünk. Persze a belátás csak egy dolog. Ezt követné a néha áldozatokkal járó cselekvés. Sajnos itt még nem tapasztalhatunk sok pozitívumot.

Ha már az értékelésnél járunk, az is eredmény, hogy Egyesületünk 20 éve tud m ködni, miközben kormányok jöttek-mentek, támogatások sz ntek meg, a lelkes tinédzserek feln ttek. Mégis létezik az Egyesület, folyamatosan változva. Új szakmai és szervezeti kihívások állnak el ttünk. A szakmai munkáról, a szakmai kihívásokról szól ez az újság. Így hát egy cikk erejéig csak megengedhetem magamnak, hogy szervezetünk m kódésének legnagyobb kihívásáról írjak.

Ez pedig, a tagság, önkéntesség és társadalmi bázis er sítése. Egyesületünk további m kódéséhez talán leginkább arra van szükség, hogy minél többen tudjanak munkánkba bekapcsolódni. Ez viszont nem csak rajtunk múlik, hanem Önön is Kedves Olvasó. A lehet séget a 20 éves rendezvény-sorozat szervezésével mi már megadtuk.

Priksz Gábor

Madárinfluenza...

- Pánik? Hisztéria? Vagy tényleges járványveszély?

Már a csapból is ez folyik és mégse tud senki semmit, hogy most tulajdonképpen mi van.

A média elérte a célját, felkeltette az emberek érdeklődését. Napokig, hetekig ezzel foglalkoznak és mindenki rájuk figyel. A politikusok és egyéb szerepészek vágytól fűtött emberek pedig ezt jól kihasználják, reflektorfényben villoghatnak gumikesztyűben, fehér köpenyben vést jósolva. A tévészer közlések, a valós tartalommal rendelkező információk pedig elvesznek a villogásban, a reflektorfényben, a frappánsabb címekben, riportokban.

Az emberek agyában pedig egyre kaotikusabbnak tűnik minden és elkezdenek félni. Mi is valójában ez a madárinfluenza? Van-e okunk félni?

Az emberben és bizonyos állatfajokban évezredek óta el fordulhat az influenza.

Az első fennmaradt influenza-vírus törzs pont madárból származik, 1927-ben mutatták ki egy csirkéből Hollandiában, majd sertésből igazolták 1931-ben az Egyesült Államokban (Shope-féle törzs), és csak ezt követte az első emberi influenza-vírus törzs kimutatása 1933-ban.

A "faji barrier" átlépése azonban még sajátos körülmények között is ritka. Éppen ezért a hongkongi ember és csirkék közötti influenzakapcsolat meglepetésként érte a tudományt. Egy 6,5 milliós városban több hónapon belül el fordult néhány eset elsősorban más okból legyengült szervezet emberekben igazolta a tudománynak azt a felfogását, hogy bár ilyen lehetőség is van, de ezek valószínűsége még a betegség kialakulására előnyös járványtani helyzetben (mint Dél-Kína) is igen kicsi. Magyarországon az influenzavírusok faji átlépésének lehetősége még szerényebb, hiszen a járványtani helyzet (a dél-kínai előnyös makroklima, az ember és az állatok szoros együttélése, a higiénia szerény volta) hiánya gyakorlatilag nem teszi lehetővé a járvány kialakulását.

További információkat lehet gyűjteni a neten az alábbi linkeken:

Kérdések és válaszok a madárinfluenzáról - <http://www.mme.hu/cgi-bin/mmehir.pl?sorszam=230>

Ne féljünk a vadmadaraktól! - <http://www.mme.hu/cgi-bin/mmehir.pl?sorszam=229>

Madárinfluenza: járvány vagy hisztéria? - <http://www.mindentudas.hu/vargajanos/index.html>

Tanyi János publikációja - <http://www.kfki.hu/~cheminfo/hun/olvaso/kemia/influenza.html>

Még több link - www.madarinfluenza.lap.hu

"Vicces" - Madárinfluenza elleni védővíz Csehországból - <http://www.uno.hu/news/story/197911>

Ezek megvilágítására néhány általános és konkrét adatot szeretnénk közreadni.

A madárinfluenza elsősorban a madarak betegsége, főleg a vadon élő vízimadarakat (hattyúk, ludak, récék, sirályok) és a háziszárnyasokat veszélyezteti.

Az esetek száma is egyértelműen azt mutatja, hogy a madárról emberre történő tömeges terjedés nem fordul elő. Így miközben több mint 140 millió baromfi hullott el a legutóbbi járványban, "mindössze" 169 emberi megbetegedés és 91 haláleset történt. Míg a humán influenza vírussal a világon évente több tízmillió ember fertőződik meg és a vírusba vagy annak szövdményeibe több százezer ember hal bele.

Magyarországon egy nagyobb téli járvány alatt 1,5-2 millió ember is megfertőződhet. Az USA-ban 1958-1986 között minden egyes év telén az előrejelzett haláleseteknél átlagosan 10.000-rel több halálozás fordult elő, és volt három olyan év, amikor 40.000-rel magasabb halálozási arányt észleltek. Az Egyesült Királyságban egy tipikus téli időszakban 3000-4000 haláleset történik influenza miatt.

A fenti információk egy része Tanyi János publikációjából származik. Tanyi János professzor a Debreceni Állat-egészségügyi Intézet nyugalmazott igazgatója, aki tudományos kutatóként 1969 óta foglalkozik a madárinfluenza-vírussal.

Egyesületünk meghívására 2006. március 14-én tartott előadást ebben a témakörben a Nyíregyházi Felsőiskola Hallgatói Centrumában 17 órától.

Várunk minden érdeklődőt!

“A madárinfluenza története során még soha nem fordult elő, hogy emberek vadmadaraktól fertőződtek volna meg.”

(ÖRÖK) ZÖLD GONDOLATOK

Takarékoskodni: ha kell, ha nem

Nem, nem egyszer en spórolni, magunktól és másoktól smucig módon mindent megtagadni, csak beosztani, ami adatott! Hiszen a környezetünkkel való békekötés itt kezd dik: semmib l nem használni feleslegesen, csakis a kívánatos mértékben.

A régiek ezt ugye maguktól tudták, pontosabban rákényszerítette ket az élet, mi viszont meg kell, hogy tanuljuk mihamarabb, mert a készleteink semmib l sem kimeríthetetlenek. S t, nagyon is végesek! Példaként ott lebeghetnek el ttünk a felbomlott, avagy a tetejében még le is rombolt birodalmak, amik olyannyira kiaknázták természeti kincseiket, lecsupaszították a tájat, amiben berendezkedtek, hogy ez óhatatlanul hozzájárult bukásukhoz és pusztulásukhoz.

Hiszen a Nilus mentén felvirágzó ókori Egyiptom ugyanúgy elt nt a térképr l, mint a milliós nagyvárosoknak helyet adó Mezopotámia, ahogy a görög világot is követte a feledésbe, ha tetszik, az emlékek birodalmába a római.

De nem kellenek itt ekkora szavak, hiszen a fenti címen a lehet leghétköznapibb dolgokról fogunk értekezni. Azokról az apró praktikákról, amik mégis hozzásegítenek valami nyugodtabb álomhoz, levéve rólunk a lelkiismeret-furdalás láthatatlanul is elviselhetetlen terhét.

Bemelegítésként nézzünk szét a mosdóban, hátha nem *folynak* ott teljesen rendben a dolgok...

Férfitársaim például hajlamosak megfeledkezni magukról, ha borotválkozásra kerül a sor, s hagynak csapot-habot. Nyitva. De ugyanez természetesen fogmosáskor is megfigyelhet , amikor csak a végjelenetnél merül fel némi vízigény öblögetéshez és a fogkefe leöblítéséhez, úgyhogy addig kár is szabad folyást engedni a drága ned nek. (És akkor most nem mennék bele a kisebb vagyonért megvásárolt, és vízbl is többször többet elnyel kádak kérdéskörébe, hiszen ez els sorban nem belátás, hanem ízlés dolga.) Mert most még természetes a mozdulat, amivel megnyitjuk a csapot, pláne az tud lenni,

hogy d lbel le a lé, ám el rebocsátom: nem lesz ez mindig így. Tulajdonképpen rajtunk múlik, mikor merül ki a lábaink alatt kincsestárat képez tengernyi édesvíz. Ami nevében nem véletlenül mutat rokonságot a mi világrahozónkkal: egyszer még jobban fogjuk szeretni, mint az édesanyákat...

Ám visszatérve az arcszobrászathoz! Ahol a pazarlás másik tipikus formája a borotvahab mértéktelen kifúvatása. Mert még az, hogy az egyik legkellemetlenebb szemét a kiürült hajtógázás palack, nem is fontos annak olyan hamar kiürülnie! Annyi, de annyi próbálkozás után rájöhetnénk például, hogy b ven elég diónyit a tenyerünkbe nyomni a sz rpuhító anyagból, s hogy a kétszer annyitól biztosan nem leszünk kétszer olyan szépek...

De apropó, szépség! Mert, ha már itt tartunk, e téren a hölgyek is tanúsíthatnának jóval takarékosabb hozzáállást. Valaki meséli, teszem azt, hogy harmincnégy leélt éve b ven elégnek bizonyult, hogy kikísérletezze magán szépségápolással kapcsolatos valós igényeit. Amib l nem nagyon engedne a hátralév re, de amin túl bármi túlzásnak tekinthet .

Magyarán, nem látja értelmét harmincnégy féle kozmetikumot a keze ügyében tartani, elég az az öt-hat, amit használ, s ami használ is. Ha belegondolunk, ezek voltaképpen komolyodásunk, azaz önmagunk megismerésének fokozatai - s talán többet ér az az ember, aki a fürd szobai tükörben nem egy vadidegent, hanem egy „ismer st” lát nap, mint nap. (És ha már a görögökkel jöttem fentebb, itt jegyzem meg azt is, a kozmetikum a kozmosz szóból született, az pedig nem mást, rendet jelent...)

Ezért ne is t njön értelmetlen önkortóztatásnak mindez, sokkal inkább jellemfejl désnek és szemléleti változásnak. Amit nem várhatunk el anélkül egész társadalmunktól, míg kicsiben magunk is él példáivá nem válunk.

Rétközi Márta

REKLAMÁCIÓ

Avagy mitől hatnak azok az átok reklámok

Nesztelen (nesze te esztelen!)

Újult er vel támadnak a reklámozók, úgyhogy mi is újult er vel támadunk. Vagy ha úgy vesszük, védekezünk. Mert a legjobb védekezés most is a támadás! A másik oldal orv cselének megorrontása, majd az orrának „megrontása”. Azaz hát, megpöckölése. Igen: az oroszán orrán elhelyezett aprócska fricska.

A másik oldal itt furcsa módon nem a sötét oldal, mert éppenhogy (reflektor)fénybe burkolódnak: miközben hazudik, egyre csak hazudik, próbál jó képet vágni hozzá. Igen, a reklámklipek rendező jó képeket vágnak a mondandójukhoz, amivel a megrendelő minden igényét kielégítik, de még a gondolatát is kitalálják neki. Mondhatni, megoldoznak a pénzükért.

Tehetségük függvényében még arra is van példa, hogy eközben nem butítanak és kábítanak, hanem tanítanak, de legalábbis szórakoztatnak, s akkor a bűnök is jóval mérsékeltebb. Legközelebb majd erre hozunk fel példákat, az úgynevezett jó(fej) reklámokra.

De most még maradjunk az agyunkba férkőző és közben tenyerünkbe mászó balga és béna társaiknál, amikből tízenként egy tucat. Mert hogy mi a különbség a „különböző” tampon- fogkrém- és mosóporreklámok között, arra én még nem bírtam rájönni. Ahogy azt sem tudom, minek minden megújult, még annál is *élen járóbb* borotvának külön hírverést csinálni.

Apropó, ha nem volnának utóbbiak, még hihetnénk azt is, hogy kifejezetten a hölgyközönséget célozzák meg ezek a háttérben meghúzódó, pszichológiatudományokban valamilyen szinten elmélyült manipulátorok, s rajtuk keresztül lépnek be a család tudatalattijába, és felleg pénztárcájába. (Ezzel persze nem két, a drágán két bíráltnám, hanem az emlegetett fizetett alattomosokat!) De nem ide akartam én kilyukadni, csak oda: ezek az egymástól megkülönböztethetetlen kisfilmek - gyanúm szerint - nem is annyira az adott kicsodát, mint a rajta lévő márkajeleket népszerűsítik. Mert hát az a helyzet, soha nem a plusz tartalom, hanem a cégér fényezése a fontos. Ugye erre a sörreklámok egyszer már kézenfekvő példának bizonyultak, mikor az alkoholos cuccok reklámtiltalma idején azzal jártak túl a törvényalkotók eszén, hogy elkezdték az alkoholmentes változatokat hirdetni. És hát lássuk be, senki nem az alkoholgyök hiányát jegyezte meg az egészségesnek, hanem már megint csak a márkát.

Mostanában például új trükk van forgalomban, ami cselként nem is annyira ócska és buta: hogy egymás túlkiabálása, eme éktelen zsivalygás közepette egy kis (el)hallgatással keltik fel még inkább a figyelmedet. Igen, a megszokott szignál, s a „közös ülés” váratlan megszakításával egyszer csak beáll a csend, hogy kapd fel a fejed erre a régről ismerős, érdekes ingerre, s ezzel együtt tárold el menten az agyadba az éppen képernyőn lévő valamicsodát. Általában egy szlogent, vagy csak a hozzá tartozó márkajeleket. Hiszen te nem típushoz, hanem márkához vagy hozzá, így meg is kell nyugodnod a feladatra, hogy a márka még köszöni, van, túlél majd téged is, mindamellett az Alkotók tudnak rólad, s látják téged. Mert ez egy ilyen örödi dolog: ha te látod őket, ők is tudnak rólad.

Megismételtem, a figyelemfelkeltés figyelemre méltó kísérlete ez, ami még az öntudatosabb reklámhárítók éberségét is kijátssza valameddig, áthatolva az elfinomult és megkettőzött védelmi rendszerükön. Olyan újfajta hadviselés, ami még inkább nyilvánvalóvá teszi, mekkora a tét, s így a kihívás. Igenis, el kell érni bármi áron, hogy a tisztának már nemigen nevezhet tekintetek a te cégjeleden és idétlen akcióidon legelészzenek, zabálják valósággal az új infót! S a kialakult vad hangzavarban tüntetők és agresszívabb nyomulást el sem lehet képzelni, mint a korábban oly ártatlan és persze CSEND.

Mi történt voltaképpen? A hallgatás óceánján kitört egy tüzehányó, majd kalózzokkal népesült be a keletkezett sziget! Igen, az a kis tisztás a bozótosban, a felhőkön áttörő fény sugar, a téli hegyoldal már-már cseppfolyós csendje most csendregényába bújtt, egyenruhát öltött, és elkezdett menetelni a többi ingerekkel. Mindazon kiváltható hatásokkal, amikről megterül a befektetés, s fogyni kezd a polcra a portéka.

Hm. Érdekes fejlemény, várjuk visolyogva a folytatást.

Sötét Szabolcs

PÉNZTÁRCA ZÁRJEGY
„Ne vásárolj semmit!” - nap

BA03M1

Bemutatkozik az E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület Beregi Irodája

2004 szeptemberében megalakult a nyíregyházi székhely E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület Beregi Irodája, mely az Egyesület keretei között, hagyományaira építve a beregi térség érdekében kíván tevékenykedni.

Az 1986-ban alakult E-misszió Egyesület tevékenysége mind megyeszerte, mind országos szinten jól ismert.

A Beregi Iroda tevékenysége els sorban az ártéri tájgazdálkodás feltételeinek megteremtésére és fokozatos megvalósítására irányul, a beregi hagyományokra és a helyi társadalom elvárásaira építve a Beregi-síkon.

Az itt élők tudják, évr l-évre megtapasztalják: a Beregben a jelenlegi és távlati éghajlati viszonyok mellett nem a vízhiány vagy víz b ség okoz gondot, hanem a területen rendelkezésre álló vízmennyiség kedvez tlen eloszlása.

Els dleges célunk a víz egyenletes eloszlásának el segítése az évszakok folyamán.

Mi várható a „víz b ségt l”?

- Kedvez bb gazdálkodási feltételek (erd -, rét-, legelő és szántóföldi gazdálkodás);
- Újraéled természeti környezet, javuló idegenforgalmi vonzer ;
- a „régí-új” gazdálkodási körülmények között az átalakuló agrártámogatási rendszerben új támogatási formák igénybevétele

E célkit zés természetesen csak a beregi emberek, önkormányzatok, társulások segítségével és együttm ködésével valósulhat meg. A hatékony együttm ködés egyik alapköve a széles társadalmi alapokon szervez d érdekképviselési érdek-értvényesít szervezet, informális hálózat, melynek kezdeményez i, kovászai szeretnénk lenni.

Elképzeléseink között szerepel egy beregi egyesület létrehozása, mely összefogja a különböz helyi kezdeményezéseket, és el segíti egy átfogó térségi stratégia kidolgozását. A /természetvédelmi oltalom alatt álló területek magas aránya kedvez feltételeket kínál speciális fejlesztési elképzelések kialakítására.

Az országban már több helyen m ködnek a védett természeti területek köré szervez dött natúrpark-egyesületek, melyek hatékonyan ellátják ezeket a térségi feladatokat.

A megvalósításhoz felhasználható források, lehet ségek:

- **FAO-TCP projekt (TCP/HUN/3002 A):** *Támogatás a magasfokú természeti kockázati tényez kkel bíró területek fenntartható fejlesztési stratégiája számára.* Pályázók és megvalósításban résztvev k: E-misszió Egyesület, Országos Területfejlesztési Hivatal, FVM, Bokartisz Kht, WWF, VÁTI, Inspi-Ráció Egyesület.
- **UNDP-GEF:** *A tiszai ártér globális jelentőségi biológiai változatosságának meg rzése és helyreállítása az ártéri tájgazdálkodás segítségével (Tisza Biodiverzitás projekt).* Pályázók: KvVM, FVM, HNPI, BNPI, MAGOSZ, térségi szervezetek.
- **EU LIFE Természetvédelmi program (LIFE 04 NAT HU 118):** *A közép-beregi síkság komplex élőhely-rehabilitációja.* Pályázó: HNPI.
- **KIOP (Nemzeti Fejlesztési Terv; Környezetvédelmi és Infrastruktúra-fejlesztési Operatív Program):** *A szentély jelleg Helme-szegi Holt-Tisza komplex élőhely-rehabilitációja.* Pályázó: HNPI.
- **Intrereg:** *Magyar-ukrán komplex árvízvédelmi-vízgazdálkodási- ártér-revitalizációs fejlesztési tervek kidolgozása a Bereg és a Borzsa vízgyűjtőjére.* Pályázók: FETIKÖVIZIG partnerek: E-misszió, HNPI, MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet, Budapesti M szaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás, ukrán partnerek
- **Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése** során adódó lehetőségek (ezzel kapcsolatban a beregi polgármesterek részben már kinyilvánították az ártéri tájgazdálkodással összecseng elképzeléseiket), helyi összefogás, er források, civil kurázi; egységes fellépés, érdek érvényesítés.

Helyi irodánk március elején kezdi meg m ködését Csarodán a volt polgármesteri hivatal épületében, melyet Csaroda község képvisel testülete bocsátott a rendelkezésünkre.

Elérhet ségek:
 E-misszió Beregi Iroda
 4188 Csaroda Pet fi út 41.
 Nyitva tartás:
 Kedd:9⁰⁰-12⁰⁰
 Csütörtök:13⁰⁰-16⁰⁰
 e-mail:
 emissziobereg@vipmail.hu

Munkatársak:
 Filep Attila - 30/370-57-93
 Tomasovszki Kamilla
 20/470-40-07

Minden érdekl d t szeretettel várunk!

Kun István - A feláldozott Bereg

Osiris Kiadó, 2004

278 oldal + 1 térképmelléklet, 2980 Ft

Mindig jó érzés egy olyan szerző könyvét a kezünkbe venni, aki szintén magáénak érzi az ország egy szegletét, szívén viseli az ott élők sorsát. A „Feláldozott Bereg” ilyen könyv: az Erdőhát, a Tiszahát sorsát elemzi, a nagy múltú „Magyarország felfedezése” sorozat szociográfiai hagyományait követve. A kötetet minden bizonnyal a 2001-es árvíz ihlette: végigvonul a teljes szövegen a történetek miatt érzett felháborodás és elkeseredettség.

A könyvet olvasva úgy érezhetjük, mintha a tájegység teljes huszadik századi kálváriája törvényszerűen vezetett volna a katasztrófa felé. A szerző igen érzékletesen, komoly személyes élményanyagra alapozva mutatja be azokat a szomorú jelenségeket és okokat, amelyek miatt méltán érezhetjük, hogy a Bereg egy feláldozott, pusztulásra ítélt országrész. Mégis (vagy mégsem): személy szerint a könyv olvasása során nem tudtam azonosulni a szerző álláspontjával. Kun István szenvedélyes eladómódja és érvelése szerint mindent a felülről jövő politikai akarat (és nemakarata) dönt el, és a jövőt, a terület „föllendítését” is csak egy nagyjárvány, kívülről beavatkozó politikai szándék oldhatja meg, esetleg. A Bereg természeti értékei valószínűleg a helyi adottságain alapuló, saját, szerves fejlődésének esélye: a tájgazdálkodás, a természeti értékekkel nem dacoló, hanem azokat észszerűen és fenntarthatóan kihasználó, a helyi kisközösségek szerveződésére is alapozó életforma komolyabban fel kellene vésztetődjen, mint kitörési lehetőség.

Hajrá, dolgozzunk rajta, hogy felvidékeskedjen.

Ha meg bárki úgy gondolja, hogy ebben a könyvismertetőben csak az maradt ki, hogy miről is szól ez a könyv, az olvassa el.

Szigetvári Csaba

* * * * *

Civil szervezetek tevékenysége a Szatmár-Bereg Érzékeny Természeti területen

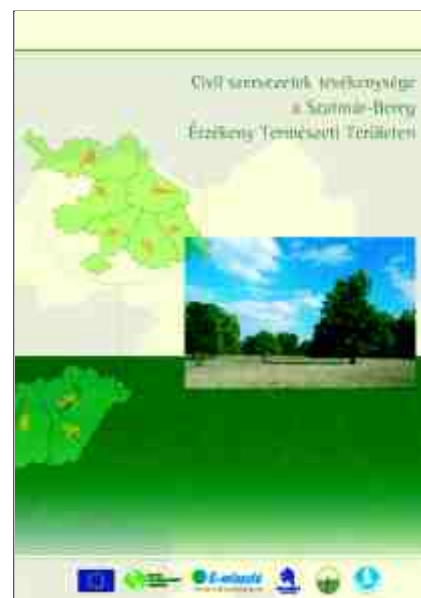
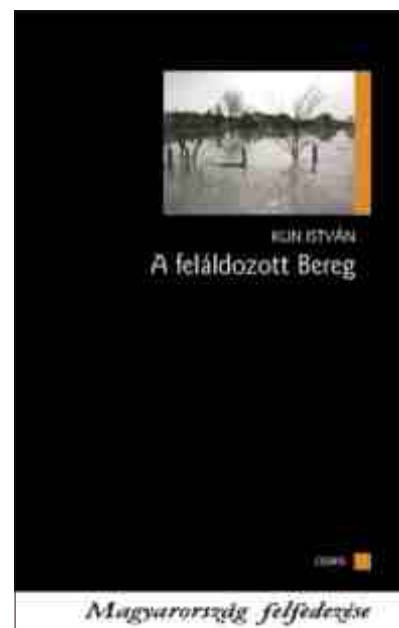
Négy évvel ezelőtt (a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program (NAKP) zonális célprogramjának keretében) létrejött hazánkban az Érzékeny Természeti Területek hálózata (röviden: ÉTT), egyelőre összesen 11 modellterületen. Céletterületeknek olyan térségeket választottak, amelyek természetvédelmi, talajvédelmi és/vagy vízvédelmi szempontból valamilyen speciális hasznosítást igényelnek. Térségenként speciális földhasználati formákat, környezet- és természetvédelmi szempontból célirányos mezőgazdasági hasznosítási módokat részesítenek támogatásban. A 11 modellterület egyike a Beregi-síkon található, hat település határában (Barabás, Beregdaróc, Beregsurány, Csaroda, Gelénes, Márokpapi).

Az E-misszió Egyesület két civil partnerszervezetével 2003-ban elvégezte a Szatmár-Beregi ÉTT alapfelmérését. Ennek célja az volt, hogy a kiinduló állapot ismeretében a későbbiekben nyomon követhetők legyenek a természetvédelmi szempontból remélhetőleg pozitív változások.

A teljes terület növénytanilag alapú élőhelytérképezéséből látványos és információban gazdag adatbázis, térképek születtek. Az állattani kutatások néhány kiemelt fajra koncentráltak (fehér és fekete gólya, haris, mocsári teknős, keresztes vipera), melyek egyedszám változása érzékenyen jelzi a kutatók számára a környezet állapotjának alakulását. Emellett felmérés készült a térségben élő lakosság gazdasági-társadalmi helyzetéről is.

Minderről egy összefoglaló, színes, 28 oldalas kiadványt jelentettünk meg, mely a fenti eredmények mellett Fintha István tollából áttekintést ad a Szatmár-Bereg természeti és kulturális értékeiről is.

A kiadvány kikölcsönözhető az E-misszió Egyesület könyvtárában, valamint letölthető pdf formátumban honlapunkról - www.e-misszio.hu.

Nagy örgébics színesgyűrűzési projekt bemutatása, eddigi eredményei

A nagy örgébics (*Lanius excubitor*) a Nyugat-Palearktikum legnagyobb gébicse.

Testhossza 24-25 cm, a szárnyfesztszáma 30-35 cm. Gyönyörű szürke, fehér és fekete tollazata van.

A legfeltűnőbb bélyegei a meglehetősen sötét fekete csőr és a hosszú fekete szemsáv, a válltollak mentén húzódó fehér folt, a szárnytollak tövében húzódó fehér sáv és a hosszú, fokozatosan feketedő, fehér szegélyes fark. A fark közepének fekete színe a farkoknál szélesebb, a fark vége felé elkeskenyedik.

Nagyméretű rovarokat, főként bogarakat (*Coeloptera*), kisebb emlősöket, hüllőket és madarakat zsákmányol. Fő vadászstratégiája: egy magas, jó kilátást nyújtó helyen vár és les, közben teljesen körbefordulhat és gyakran új leshelyre ül át. A repülő rovarokat, különösen a nagyméretű hártvány szárnyúakat (*Hymenoptera*) függőleges felfelé röppenéssel kapja el, vagy nyíltan üldöz be veszi. A talajon élő gerincteleneket lecsapó, hullámzó repülést követően kapja el, ami után gyakran úgy szitál, mint a vörös vércse (*Falco tinnunculus*), ill. ha közvetlenül egy faág alatt van a zsákmány, rögtön lecsap és megragadja.

A sarkvidék szélétől a szubarktikus és boreális területeken át a mérsékelt övig fordulhat el. Az óceáni és kitett területeken és 1000 m fölött általában nem található meg. A meredek, sziklás, kopár, ill. száraz erdős területeket elkerüli, de az elterjedési terület egyes részein elfoglalja az erdei tisztásokat és szegélyeket. A többi gébicseknél jobban kedveli a magasabb fákat, a tölgy- és széleslevelű fajokat egyaránt. Az elterjedési terület nagyobb részén azonban a magányosan vagy csoportban álló bokrokkal és fákkal tarkított, nyíltabb élőhelyeket keresi, ezek lehetnek mocsaras, hangás területek, parkok vagy mirtetű területek és gyümölcsösök, de csak ritkán fészkel emberi településeken vagy azok közelében. Gyakran használja leshelyként a vezetőket, oszlopokat, különösen olyan helyeken, ahol kevés az erre alkalmas fa vagy bokor. Ahol bőséges a táplálék, alkalmazkodik a meglehetősen ritkás, sűrű vegetációhoz is. Rendkívüli alkalmazkodást mutat bármilyen élőhelyhez, ahol minimális mennyiségű vártahelyet, fészkelésre alkalmas bozótot talál, és meg tudja szerezni változatos állatfajokból álló zsákmányát. Így képes olyan hideg éghajlaton is áttelelni, amely az egyéb gébicseknél fajoknak elviselhetetlen. Télen a nyáritól eltérően, de azokkal egyenértékű élőhelyeket foglal el. Állandó

és vonuló egyedei egyaránt vannak. A legészakibb populációk teljesen elhagyják a költő területeket, míg néhány D-i populáció helyben marad.

Állománya a legtöbb helyen csökkent, különösen az elterjedési terület nyugati részén, Fennoskandia egyes részein, Lengyelország és Csehország területén stb. Összességében elmondható, hogy európai állománya az újkőkorszaki csökkenés számú fajok közé tartozik.

A jelenlegi Magyarország határain belül bizonyított fészkelése 2000-ig nem volt, ekkor a Kisalföldön találtak egy 4 fiókás fészkaljat, mely alkalmi fészkelésnek bizonyult.

Az országban második fészkelése 2003 májusában lett bizonyítva a Szatmár-Beregi síkon. A Túristvádi melletti Rókáslegelben két költő pár megfigyelése történt, a Szatmár-Beregi Madarásnapok résztvevői által. További 5 költő pár és 2 átnyaraló került elő ebben az évben. Tehát összesen 7 bizonyított költés és 2 átnyaraló volt 2003-ban. 2004-ben 5 költés lett bizonyítva és 1 átnyaraló példány volt. Ekkor már úgy tűnt, hogy nem alkalmi fészkelésről van szó. Ebben az évben gondolkodtunk el a fajra vonatkozó kérdésekről. Honnan is jönnek az itt költő madarak? Milyen irányból terjed a faj? Hiszen ismert európai populációi a Skandináv országok kivételével, mindenhol csökken vagy stagnál. Az ukrániai és a romániai állomány nagyságáról és helyzetéről nincsenek pontos információk. Elképzelhetjük, hogy ezekből az országokból terjed felénk. Nálunk milyen irányba fog terjedni, fog-e egyáltalán terjedni? Milyen mozgások vannak a költő területeken belül, illetve az ismert költőhelyek között? Az itt kelt fiókák visszatérnek-e a költőhelyükre vagy annak környékére költetni? Milyen kapcsolat van a költő- és a telelőállomány között? Hol telelnek az itt költő madarak? Melyik alfajhoz tartoznak az itt költő madarak? Milyen élőhelyeket választ a Szatmár-Beregi síkon? Milyen hatást gyakorol a többi gébicsefaj állományára költő területén? Ezekre a kérdésekre választ keresve úgy gondoltuk, hogy jó módszer lehet a színes gyűrűzés jelölés. Közvetlenül a jelöléssel és közvetve is sok információt gyűjthetünk, amelyekkel választ adhatunk a fenti kérdésekre. Valamint egyfajta monitoring tevékenységet is kifejtünk, hiszen évről-évre végigjárjuk a költő területet, telelő területeket és feltérképezzük a populációt.

2004-ben indult meg a fészkel állomány jelölése, kísérleti jelleggel. A fészkel állományból 3 madár lett meggy r zve (2 ad. és 1 juv.).

Télen folytatódtak a jelölések és további 13 példány került meggy r zésre a vonuló, illetve a telet állományból. 2005-ben 17 pár költése lett regisztrálva és 7 átnyaraló volt. Ezekb l 22 példány (16 ad. és 6 juv.) került megfogásra és kapott egyedi színkombinációjú jelöl gy r ket. A vonuló és telet madarakkal összesen már több mint 50 gy r zött példány van eddig. A jelölések akkor lesznek igazán eredményesek, ha sikerül ezeket a madarakat visszatárolni és színkombinációjukat leolvasni.

Részeredmények már születtek, de eddigi munkánk gyümölcsét a következ költési szezonban fogjuk tudni learatni. Az idei szezonban már volt 3 leolvasás. Az els , egy tavaly novemberben Kőmör nél gy r zött madár ugyanoda tért vissza idén. A másik, egy idén februárban Csaholcnál jelölt madár szintén azt a területet választotta telet helyként. A harmadik pedig egy, a nyáron Vámosoroszinál jelölt költ pár hímje november végén még a revírjében tartózkodott egy fiatal madárral együtt. Viszont voltak egyéb érdekességek is. Eddig azt hittük, hogy egy területre minden évben ugyanoda visszatér , néha még ugyanazt a vártahelyet választó madár ugyanaz a példány, de ez megcáfolódni látszik.

Sok kérdés vár még tisztázásra a fajjal és az itt fészkel illetve telet populációval kapcsolatban, de reméljük, hogy türelemmel és kitért munkával választ kaphatunk ezekre a kérdésekre. Nem csak az itteni populáció jelölése folyik. B vülni látszik a projekt és lehet, hogy országos szint lesz. Ebben a szezonban csatlakozott egy Pest megyei gy r z a színesgy r zési projekthez és további érdekl d k vannak Szeged környékér l, a Kiskunságból, a Tápíóvidékr l és Aggtelekr l. S t, nemzetközi szinten is hasonló projektek indulnak el, Erdély középs részén is a 2006-os évben kezdenek neki a románok holland segítséggel egy hasonló jelölési projektnek.

A jelölések mellett tollmintákat is gy jtünk amit a Salamancái egyetemnek küldünk el ahol genetikai vizsgálatokat fognak végezni.

A programban részt vesznek a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet dolgozói is. Külön köszönet illeti Horváth Róbertet, Habarics Bélát, Hunyadvári Pétert és Mócsán Andrászt önzetlen segítségükért. Valamint szeretném külön megköszönni Botos István Csabának és Lukács Attilának, hogy segítették munkámat.

Török Hunor

Bereg Vármegye

Comitatus Beregiensis. Bereger Gespanschaft.

Nevezetét vette e' Vármegye f Városától Beregszásztól. Hossza e' Vármegyének mintegy tíz mértföldet tesz, szélessége pedig öt, 's néhol hatodfél hatodfél mértfölnyre terjed. Határja észak Határja észak felé ki terjed egész a' Karpat nagy hegyekig, melly által Galitziától elválasztatik; napkelet felé pedig szomszédságban vagnak Máramaros és Ugotsa Vármegyék; délre határos vele Szatmár Vármegye, napnyugot felé pedig Ungvár, és Zemplén Vármegyék. Felsőbb része e' Vármegyének hegyes, és völgyes, az alsóbb része ellenben meszsze terjed gazdag termékenység jó földel áldatott meg. Hegyei számosak, és némelyek hasznos bányákat szolgáltatnak, erdei nagyok, és külömbféle vadakkal gazdagok, 's mind épületre, mind pedig t zre való fát b vséggel adhatnak a' lakosoknak; kisebb hegyei pedig sz l s kertekkel díszeskednek. Folyó vizei között nevezetesebb Lakortza vize, melly e' Vármegyének térségeit áradásán kívül haszonnal nedvesíti. Külömbféle vadgyain kívül, erdei sertésekkel, térségi marhákkal, vizei halakka, 's számos teken s békákkal, rákokkal, 's egyéb gazdasághoz szükséges nagyobb, és apró marhákkal b ven megáldatott, és oltsó élelmet szolgáltat külömbféle lakosainak. (...)

Bármái e' Vármegyének nevezetesek, lovai serények, jó futók, szarvas marhái pedig kövérek, és oltsó áron szerezhet k. Mindössze e' Megyében 268. lakó helyek vagnak, és ezek között hat mez Városok, 's az Egri, és a' Munkátsi Püspöki Megyékhez tartozik.

(Magyar Országának Leírása. Készítette Vályi András Királyi Magyar Universitásbéli Profeszszor. 1796, részlet)

A Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet természetföldrajzi bemutatása

Éghajlat: A Felső-Tisza-vidék csapadék-viszonyaira jellemző az, hogy nincsenek szemiárid (negatív vízmérleg, aszályos) nyári-korai hónapok. Kisebbségi aszályok mindamellett lehetnek itt is. Az évi átlagmennyiség 600-700 mm, eloszlásában kevésbé markáns júniusi csúccsal. Az Észak-Alföldön júliusban is 70-90 mm az átlagos évi csapadék, helyenként ebben a hónapban van az éves csapadékcsúcs. Az október-novemberi, szubmediterrán hatású másodlagos csapadékcsúcs a Szatmári-síkon jelentős, másutt közepes.

A Beregi és Szatmári-síkság magyar részének legcsapadékosabb sarka Tiszabecs térsége, de a két szigetvulkán, különösen a Kaszonyi-hegy ennél is jóval csapadékosabb, becslések szerint 800 mm-t is elérhet az átlagos évi csapadékösszeg, ami első sorban a helyi zivatargóc szerepnek köszönhető. A tél itt az Alföld többi részével ellentétben elég csapadékos (ez kevésbé kontinentális jelleg, a Kárpátok közelsége miatt van), különösen kelet felé. A viszonylagos hidegnek, és ennek köszönhetően a hótakaró hosszan megmarad, 45-55 napon át, ami országosan általában 3-400 m-nél magasabb dombvidékeinken jellemző.

Erdészeti szempontból itt egyértelműen tölgyklíma van, de a leghumidabb részeken már a gyertyánklíma felé mutató átmenettel. Éghajlatföldrajzi tekintetben a Kárpát-medence azon sarkáról van szó, ahol az egyébként másutt jellemző meleg kontinentális éghajlat (erdő és erdősztyepp) hűvös kontinentális, átmeneti jellegű lesz.

Vízrajz: Maga a Felső-Tisza-vidék túlnyomórészt 106-120 m tengerszint feletti magasságú ártéri síkság, ahol az alacsony ártér a medrek, morotvák közelében jellemző, míg azoktól távolabb magas árterek vannak. Jelentős területek ennél kissé magasabban, már ármentesen helyezkedtek el, legalábbis az utóbbi évszázadokban nem kaptak előntést. A mederkísérő, kisebb kiterjedésű, de ugyancsak ármentes hátaik, övzátonyok helyi neve többnyire goronc/gorond. A nagy sűrűségben található morotvák, elhagyott medrek egy része feltöltődése során láposodott. Az átlagos szintkülönbség 1,5 m/km² körüli, a Szatmári-síkon még kisebb.

A terület legnagyobb részét a szinte tökéletesen síkra elegyített agyagos öntések borítják, amelyek a környező domb- és hegyvidékekről lehordott löszös üledékek áttelepedése és átalakulása révén keletkeztek.

A Szatmár-Beregi-sík vizeinek legnagyobb része határainkon túli peremhegységekből, zömmel keleti-délkeleti irányból érkezik. Legfontosabb vízfolyása a Tisza, melynek szinttáj-jellege éppen a Tiszabecs-Tivadar szakaszon változik meg jelentősen.

A Tiszabecs felett számtalan mellékággal, zátonnyal, sellővel rendelkező, kavicsos medrű folyó (epipotamon = márna-szinttáj) itt válik kanyargós, síkvidéki folyóvá (metapotamon = dévérkeszeg-szinttáj). A szabályozások elkezdése óta a folyó esése a mederrövidülés miatt jelentősen megnőtt, így medre egyre mélyebbre vágódik be (Tivadarnál ez mára már két métert jelent). A folyó természetes mederfejlődési folyamata (meanderezés) és a szabályozási munkálatok eredményeképpen létrejött számos morotva és holtmeder is, ezek főleg a hullámtereken helyezkednek el, de sok került a gátakon kívülre is.

Ezekből a holtmedrekből alakult ki a természetes szukcesszió által a terület legtöbb mocsara, sőt néhány láp is. Sajnos az Ecsedi-lápnak mára csak a neve és a híre maradt fenn, a láp majdnem nyomtalanul eltűnt a "vízrendezések" következtében.

Fás legel

T zég eper

Garbolci tájkép

Farkasalma lepke

Erdő történet: A XVII-XVIII. században a Beregi- és a Szatmári-síkság nagy részét még összefüggő, helyenként járhatatlanul sűrű erdősztyepp borította. Akkor még első sorban tölgy, éger, bükk, gyertyán, kocsisris, fekete és rézgyertyán, szil volt a jellemző fafaj. A tölgyes erdőket, a feljegyzések szerint Tarpánál és Kisarnál kezdték kivágni, Kömör, Szatmárcseke, Túristvándi mellett húzódtak végig, de a lapályokon sok juhar, éger, som, nyár, hársfa és mogyoróbokor is nőtt.

Az erdősztyepp megfogyatkozását az intenzív építkezések faszükséglete és a fokozatosan terjedő legeltetéses állattartás okozta. Ezt követően a földművelés is egyre nagyobb területeket igényelt. A hajdani hatalmas erdősztyeppet néhol már csak néhány fajjelző (pl. Kőlcse határában).

Növényzet: A Szatmár-Beregi-sík egyik legjellemzőbb növénytársulása az alföldi gyertyános-tölgyes. A terület gyertyános-tölgyesei azért kiemelt fontosságúak a természetvédelem szempontjából, mert ez a növénytársulás az Alföldön szinte már csak itt maradt meg viszonylag nagy területen, és igen kevésbé degradált állapotban. Ennek az élőhely-típusnak legjobb képviselői a Beregben a Bockereké-erdő, Dédai-erdő, Téberd, Nagyerdő, Lónyai-erdő, a Szatmárban pedig a Cserkőz-erdő, Kömöri-erdő.

A gyertyános-tölgyesek mélyebben fekvő, pangóvízes részeken sokfelé bújnak meg égeres láperdők, szép példáit figyelhetjük meg a Borzovai-erdőben vagy a Lónyai-erdő Mélyéger nevű részén.

A folyókhoz közelebb eső, mélyebben fekvő területeken a gyertyános-tölgyest keményfaligetek (tölgy-kocsisris-szil ligetek) váltják fel, de sok esetben találkozhatunk a két társulás különböző átmeneteivel is. A társulás állományai ma már jórészt a folyók gátjain kívül, a "mentett oldalon" helyezkednek el.

Kárpáti sáfrány

Boglárka lepke

Keresztes vipera

Kocsisris-éger láperdő

A puhafás ligeterdök főként a folyók hullámterein találhatóak meg. Ezeket az erdőket sok helyütt már nemesnyár-ültetvényekkel váltották fel, de a Tisza és a Szamos mellett még mindig sok helyen lelhetők fel többé-kevésbé degradált állományai, ilyen például a Szabó-füzes Tiszabecs mellett vagy a Tisza és Szamos zugában megbújó Sárkánykert.

Bár egyre fogynak, még mindig jelentős területet képviselnek a Tájvédelmi Körzetben a legelők és kaszálók. Ezek többnyire a gyertyános-tölgyesek kiirtása által keletkeztek, és az erdei tisztások, erdősztyepp növényei közül sokat meg riztek. Egy hagyományos gazdálkodási forma emlékei ezek a gyepek, közülük is kiemelkednek tájképi és botanikai értékeikkel a fáslegelök, mint például a Rókás, a Lónyai-fáslegel vagy az Erethegyi-legel. Ezek az erdőkiirtás során meghagytak vagy utólag telepítettek néhány természetes, öreg fát, leginkább kocsányos tölgyet és vadkörtét, más néven vackorfát. Ezek az ún. hagyásfák adták a sáryat embernek, állatnak egyaránt. A gyepek fő tömegét legtöbbször réti ecsetpázsit, réti és veresnadrág csenkesz adják, de helyenként nem ritka a szikesedést jelező hernyópázsit sem. Jelős növényfajai az ilyen élőhelyeknek a kornis tárnics, az őszibarack, a réti iszalag, réti szirózsa, a kotuliliom, ritkább élőfordulású a mocsári és agárkosbor és a szibériai napszirom. Szikes helyenként lilaszínű nyegét alkot az őszibarack.

A szikes kocsord jelenléte a területen némileg meglepő, mivel a faj a szikes erdősztyepp jellemző növénye, de mint védett növény, feltétlenül említést érdemel.

Talán a legnagyobb növényzeti értékét jelenti a területnek az ún. gyapjúsásos dagadólápok. A botanikusok által században felfedezett öt ilyen lápból valaha nyilván sokkal több lehetett, mára sajnos már csak kettő maradt fenn viszonylag jó állapotban: a Báb-tava és a Nyires-tó, ezek a legfeltehetőbb kincsei a Tájvédelmi Körzetnek.

A Bence-tó, a Zsidó-tó és a Navad mára részben az emberi tevékenység, részben az elmúlt hosszú száraz periódus hatására jelentősen mértékben degradálódott. Ezeket a lápokot a legtöbb tudós hideg idősági reliktumnak tartja, itteni fennmaradásuk a Szatmár-Beregi-sík klímájának, valamint az erdő körülvétele által létrehozott sajátos mikroklímának köszönhető. Hasonló jellegű társulások hazánkban csak az Északi-középhegységben találhatóak, határainkhoz legközelebb pedig a Kárpátokban.

Külön érdekessége az itteni lápoknak, hogy folyók felől a morotvaiban (Tisza) alakultak ki. A belső, kiemelkedő lápsztyeppet teljes egészében él (a felszíni 5-10 cm-es réteg) és elhalt tölgy (akár 2 m vastagságú tölgyréteg) alkotja, ezt a "sztyeppet" lápi és mocsári társulások övezik (éger- és fűzláp, magassásos, harmatkásás).

A folyók és kisebb vízfolyások természetes mederfejlődése és a mederátvágások nyomán létrejött holtmedrekben csodálatosan gazdag és változatos mocsári és hínárvegetációt találhatunk. Helyenként sűrű, áthatolhatatlan sztyeppet alkot a víz felszínén a tüskés levelű kolokán, nem véletlenül adta neki a nép a "kutyahérél" nevet. A Felső-Tisza és talán a folyó teljes magyarországi szakaszának legjobb holtága a Boroszlókerti-Holt-Tisza, Gulács község mellett.

A Beregi-sík természeti képe egykor és ma

A Fels -Tisza-vidék a Tisza és a Bodrog összefolyása felett található. Több tájegységre tagolható, úgy mint a Szatmári-síkság, Beregi-síkság, Rétköz és Bodrokköz. A tájegységet északon és keleten az ukrán és a román országhatár, nyugaton és délen a Nyírség határolja.

Ezen a tájon a folyóvizek munkája volt a dönt felszínalakító tényező és a talajképzési folyamatok fő meghatározója. Vízrendszere mindmáig él, formáló és formálódó. Erre a területre esik számos b víz mellékfolyó betorkollása. Ezen kívül se szeri, se száma a kisebb, részben természetes, részben mesterséges vízfolyásoknak.

A Tisza-Batár vonaltól északra fekvő terület a Beregi-sík. Átmeneti vidék ez az Alföld és a Kárpátok elhegyei között. Legmagasabbra kiemelkedő tájképi elemei a szigetszer, apró romvulkánok, a Kárpátok elhegyei: a tarpai Nagyhegy és a barabási Típet-hegy.

A XVII-XVIII. századi térképeken a területet még csaknem teljesen zártan borították az erdők. Erdőmentes terület csak közvetlenül a falvak közelében volt; itt voltak a szántóföldek is. Ezt a természeti állapotot idézik a beregi falvak pecsétnyomói is: a legtöbbjükön ott szerepel az élfa és a hal. A megélhetés, gazdálkodás szempontjából legfontosabbak voltak a tölgyerdők. Ezek biztosították az építkezések anyagát és a sertésenyésztés alapját. Közvetlenül a Tisza mellett általában az erdőgazdálkodás szempontjából jelentéktelen füz- és nyárerdők voltak. A kanyarulatok által alkotott, magas fekvésű félszigeteken, az ún. szegeken, pl. Jándiszeg, Bagiszeg stb. területek elgyümölcsösök és a kaszálók.

(A lakosság szóhasználatában a "szeg" ligetes, gyümölcsösökkel tarkított rétet jelent.)

A vidéket évről-évre látogatták az árvizek. A rendszeres elöntéseknek köszönhetően a fára, halra, vadra az itt élőknek nem volt gondja, a széna és a gyümölcs is bőséggel megtermett.

Az összefüggő erdőtakaró meggyérülésének, pusztulásának több okát is megadják a kutatók. Mind egyetértően azonban abban, hogy a mai fátlanság az ember műve.

A XVIII. század vége felé zavar támadt az évszázados erdőgazdálkodásban.

A török hódoltság megszűnése, majd a Rákóczi-szabadságharc után gyorsan nőtt a lakosság száma és nagy erővel folyt az *újjaépítés*. Nemcsak az erdővidék szaporodó népessége, hanem az Alföld messzei, kopár környék területei is igényelték a fát.

A közlekedés biztonságosabb lett, így messzeföldre eljutott a beregi erdők építkezésre és szerszámkészítésre alkalmas fája.

A távoli szállítások tutajozással történtek ezért elsősorban a Tiszához közeli erdők kezdtek ritkulni. Nem elhanyagolhatóak azonban a helyi és a közeli nagy építkezések sem: az 1780-as évek elején II. József türelmi rendelete nyomán a református templomok mellé szinte versenyben építették a részint máig megmaradt fatornyokat, melyekhez a legszebb tölgyfákat használták. Sok faanyag szükségeltetett a nagy termelékenységű, és távoli piacokra is dolgozó *komépít telepek* munkájához, illetve a folyókon sokfelé üzemelő vízimalmok, ott is főleg az úgynevezett tombácós *úszómalmok* készítéséhez.

(Ezek a malmok hatalmas, 100-150 cm átmérőjű, kivájt tölgytörzseket kívántak meg, melyeken, mint pontonokon úsztak.) 1703-ban II. Rákóczi Ferenc csónakokból és hajómalmokból összeállított hídon kelt át a Tiszán. Ugyancsak sok fát emésztett fel a *hamuszíregetés*, *dongafaragás* (Tarpa) és a *hídépítés*, mely megkönnyítette a közlekedést a holtágakon át, így a Nyírség felé történő tűzifaszállítást is.

A fa kereskedelmi cikk lett: a lakosság minden pénzszerzési lehetőséget felhasznált, és egyre kopott az erdő. Magát a makkot is adták-vették, emiatt a még megmaradt erdő termése sem tudta a régi gazdálkodási módot szolgálni. Az erdő ritkulásához, degradációjához nagyban hozzájárult a *legeltetés* is, mely közismerten mindenütt kárára van a fás vegetáció megújulásának.

A felsorolt jelenségek mindegyike az erdő takaró jelentős területi zsugorodásához vezetett, bár mindegyik segíti a változást alig eredményezett.

Bereg vármegye újabb és újabb rendeletek kibocsátásával igyekezett megállítani a folyamatot. A XIX. század elején már nagy gondot jelentett az erdő ritkítása. A közös erdőkről szóló dokumentumokban az erdő bírók irányítása alá tartozó kerületek is találkozhatunk.

"A szemléletben és az életmódban nagy változás történik, megrendül a régi gazdasági rend alapja, csökken a terület eltartó képessége. A századforduló táján az elpusztult erdő helyén még nem szélesedik a földművelés, s t (...) még a takarmánytermel irtások is elvadulnak." (CSISZÁR 1987)

A XIX. század közepén megkezdett nagy folyószabályozó és ármentesítő munkálatok az egész Alföldön éreztették hatásukat, megváltoztatva az évszázadokon át jellemző hidrológiai viszonyokat. A rendszeresen áradó

áradó folyókat töltések (gátak) közé szorították, s a munkálatok következtében a Tisza vízjárása szélsőségesebb lett. Az árvízvédelmi töltések építése következtében a folyó egykor egységes ártere hullámtérre és ármentesített területre tagolódott.

A XIX. század végére az eredeti erdős-lápos táj az emberi tevékenység révén nagyon átalakult. Az összefüggő erdőrengeteg irtásával, a mocsaras-lápos területek részbeni lecsapolásával létrejöttek azok a feltételek, amelyek között megindulhatott az extenzív állattenyésztés és földművelés, a rét- és legelőgazdálkodás.

"Alföldünk mai képe egészen más, mint amilyen volt a honfoglalás idejében és azután századokig. Az átalakulás, amit én pusztulásnak mondok, a XVII. században vette kezdetét, fokozatosan haladt a XVIII. században, s betört a XIX. században végzett ármentesítés és erdőszakoskiszáritás, mely sajnos napjainkig tart." (HANKÓ 1933)

A fent említett folyamatok nagyrészt az Alföld egészére érvényesek, de szerencsére a természetátalakítás nem mindegyik táját érintette egyformán.

A Bereg-szatmári síkság Magyarország egyik legérdekesebb és legértékesebb alföldi területe. Jellegzetes földrajzi fekvése rendkívüli természeti adottságokkal ruházta fel. Hajdani képe korántsem olyan nagy mértékben tér el a maitól, mint Alföldünk más tájainál. Él világának meghatározó, legfontosabb részét a természetközeli erd takaró képezi.

A három legfontosabb erd típus melyek mozaikos keveredése a vegetáció képét megadta ma is megvan.

1. A csapadékosabb éghajlat, a folyóktól szabdalt táj jó vízellátottsága, s a Kárpátok közelsége kedvezett az Alföldön ma már ritkaságszámba men fajgazdag *gyertyános tölgyesek* kialakulásának. A Dédai erd ben szálanként megjelen bükk szintén a hegyvidék közelségét és a h vösebb mikroklimát jelzik.

2. A gyertyános tölgyesekhez hasonló nagy fajgazdagságú életközösségek maradtak fenn a *tölgy-k ris-szil keményfa-ligetekben*. Ez a valaha elterjedt, impozáns erd típus az ármentesítés után er sen megfogyott.

3. A beregi erd k (Bockerek, Lónyai erd) mélyebb fekvés , tartós vízborítású foltjain *égeres láperd k* díszlenek. A lábaségeres mohával borított törzsei között ritka, nedvességkedvel lágyszárú növények élnek. (ARADI-IVÁNYOSI 1996)

A természetközeli állapotban megmaradt fás vegetáció mellett a Fels -Tisza-vidék legér-

tékeesebb természeti emlékei a t zegmohás lápok (Nyíres-tó, Báb-tava). A Tisza egykori, feltöltött dött medrében erd kkel körülvéve alakultak ki. A térség éghajlati adottságai, a Kárpátok közelsége miatt már-már hegyvidéki jelleg ek, ennek köszönhetően maradtak fenn ezek az alföldi viszonylatban teljesen egyedülálló növény-társulások. A lápok *molyhos nyírekkel, égerekkel* szegett, *t zegmohával* borított tisztásain kipusztulóban lév növényfajok egész sora talált menedéket a jégkorszak utáni id kt l napjainkig. A ritka fajok közül a *hüvelyes gyapjúsás, t zegafonya, vidraf* és a *t zegper* külön is említést érdemel.

A hagyományos gazdálkodási forma emlékei, és a tájkép értékes elemei a régi *fás legel k*. Korábbi erd k helyén alakultak ki, az erd irtások és a legeltetés eredményeként. A megmaradt néhány koros, természetes tölgy és vadkörte (hagyásfák) alatt h sölhettek a jószágok. A Tisza árterületén még találkozhatunk a *dzsungelgyümölcsösök* fajgazdag, jellegzetes növényegyüttesével. Keverten n itt alma, körte, szilva és dió.

1982-ben az Országos Környezet-és Természetvédelmi Hivatal 22.246 hektáron létrehozta a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetet, amib l 2.037 hektár fokozottan védett terület.

"A védetté nyilvánítás célja a tájvédelmi körzet területén a védett növény- és állatfajok, a természetes növény-társulások, a jellegzetes tájképi adottságok, a táj jellegét meghatározó felszíni formák, felszíni vizek, gyepek és egyéb mez gazdasági területek, erd k, fasorok megóvása és fenntartása." (RAKONCZAY 1988)

A tájvédelmi körzet mozaikos szerkezet , a legértékesebb, területileg különálló részeket foglalja magába.

Ebesfalvi Sarolta

Fotók: Olajos Péter, Lesku Balázs, Rév Szilvia, Sz ke Zsuzsa

TÁBORI CSALOGATÓ

Az idén június 25-én nyitja meg kapuit nyári táborunk a hagyományos helyszínen, Márokpapin.

Táborainkban szeretnénk "megfert zni" az ifjakat a természet szeretetével. Célunk, hogy a gyerekek megismerjék a természetet, felismerjék annak szépségét és fontosságát.

Az 1997-ben vásárolt ingatlanunk környezetét igyekeztünk úgy kialakítani, hogy az jól példázza a környezetbarát életvitelt. Így 1998 szén aktivistáink segítségével több hétvége alatt kaláká munkában fontuk meg kerítésünket.

A hulladéktermelés minden háztartásban számottevő, azonban a lerakóra juttatandó hulladék mennyiségét a tudatos vásárláson túl a szelektív gyűjtéssel is lehet csökkenteni. Tábori komposztálóink segítségével bemutatjuk a fiataloknak a szerves hulladék visszaforgatásának és felhasználásának a lehetőségeit. A Napot is munkára fogjuk, így a használati melegvíz nagy részét napenergiával állítjuk elő.

Az idei évben négyféle tematikus programmal akarjuk a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetbe csábítani a fiatalokat.

A hagyományokhoz híven szervezünk természetvédelmi táborokat, ahol a résztvevők erdőteret bebarangolva találkozhatnak a Beregi táj változatos, védelemre érdemes állat-, növény- és gombairkásával. A nagy kiterjedésű erdő és festői ligetek környezetében egész hétre szóló változatos programot nyújtunk, melyben a mindennapi kirándulások éppúgy szerepelnek, mint a terepi kutatások, madár megfigyelések, lepkehatarozások, gyógynövény- és gombaismeret, mikroszkópos vizsgálatok, fénycsapdázás, ügyességi játékok, vetélkedések, kézműves foglalkozások, éjszakai vadles, íjászat, röplabdaverseny, asztalitenisz bajnokság.

Aki ettől többre vágyik, azoknak kalandtáborunkat ajánljuk figyelmébe, melyben a kis természetbúvárok megismerkednek a nyomolvasás rejtelmével, a csillagos ég iránymutatásával, a régi népek zsákmányszerzési technikáival, átélhetik a szabadban éjszakázás élményét és új oldalról szemlélhetik a természet titkos kincseit.

Természetfotós táborunkat azoknak ajánljuk, akik világunk sokszínűségét fényképeken is megkínánják örökíteni. Ahhoz azonban, hogy olyan képet készítsünk, ami nemcsak alkotójának okoz esztétikai élményt, érdemes megismerkedni a fotózás fortélyjaival. Azzal, hogy hogyan kell témát

választani, hogyan kell megkomponálni a képet, melyik napszakban vannak olyan fények, amelyek varázslatossá teszik alkotásunkat és nem utolsósorban azzal, hogy mire való „az a sok gomb” a fényképezőgépen.

A nagy mozgásigényű fiatalokat július utolsó hetére várjuk, amikor a kerékpáros táborunkban csillagtúrászerrel bebiciklizzük a Szatmár-Beregi-sík legszebb tájait, kultúrtörténeti nevezetességeit. Elkarikázunk a Bábta-vára, Nyíres-tóra, megnézzük a szí madárvonulatkutató táborunk helyszínét, a Kaszonyi-hegyet, keresztülbiciklizzük a Bockereki-erdőt, megtekintjük Csaroda, Tákos és Sonkád nevezetes templomait, megcsodáljuk a Tiszántúl leghíresebb vízimalmát Túrístvárdiban.

Költségek:

- 7 nap 6 éjszaka házban: 17 300 Ft/f
- 7 nap 6 éjszaka saját sátorban: 14 800 Ft/f
- 6 nap 5 éjszaka házban: 15 600 Ft/f
- 6 nap 5 éjszaka saját sátorban: 13 500 Ft/f

Kedvezmények:

- 15 f felett egy szervező részére az Egyesület állja a költségeket.
- Testvéreknek 500 Ft/f kedvezmény
- saját ágynemű esetén 200 Ft/f
- Régi táborozóinknak 14.e és 13000 Ft/f

Minden érdeklődőt szeretettel várunk táborainkba!

Június 25-01.
(7 nap 6 éjszaka)
természetvédelmi és természetfotós tábor

Július 02-07.
(6 nap 5 éjszaka)
természetvédelmi tábor

Július 09-15.
(7 nap 6 éjszaka)
kalandtábor

Július 17-22.
(6 nap 5 éjszaka)
kézműves tábor

Július 23-29.
(7 nap 6 éjszaka)
kerékpáros tábor

Július 31-aug. 05.
(6 nap 5 éjszaka)
természetvédelmi tábor

MOCSARAK ÚJJÁSZÜLETÉSE

„Nem oly régen okos emberek gátakat, csatornákat építettek a Beregben, hogy lecsapolják a mocsarokat, hogy jobban éljenek az emberek. Most vissza akarják állítani a régi mocsárt, de vajon unokáink is így akarják? Vagy hiányolni fogják a dám barcoágát?”

(Kelet-Magyarország, 2006 február 13.; olvasói SMS)

Nem oly régen az emberek okosnak gondolták magukat. Mostanában már nagyon-nagyon okosnak tartják magukat. Kicsit korábban, évezredekén át, kicsit megfontoltabban bántak az emberek az eszükkel.

A nagy okosság következtében hazánkban helyenként elsivatagosodás indult meg, máshol pedig:

A MOCSARAK ÚJJÁSZÜLETÉSE

Megszokhattuk már, hogy kora tavasszal százezer hektárokra kiterjed belvízborításról, kiköltöztetett családokról, napi húszmillió védkezési költségekről szóló hírek ömlenek a médiából. Minden alkalommal újabb ígéretek hangzanak el a csatorna- és árokrendszer karbantartásáról, a szivattyúkapacitás b vítéséről, és összességében milliárdokat kitev védelmi beruházásokról. Pár hónap után pedig már az aszályról szólnak a hírek...

Annak idején, amikor még óvatosabban bántunk az okosságunkkal, az Alföld a vizek országa volt.

Azonban szemben a közfelfogással, ezek korántsem voltak annyira vadvizek, mint sokszor gondoljuk. Az árvíz, valamint a „földnek árja” által érintett hatalmas területeken az ember a körülmények szabta határok között, valamint finom, ám hatékony módszerekkel beavatkozva (pl. ártéri fokrendszerek) gazdálkodott. A vizes területeken található kaszálórétek, halastavak, erdek, botlófűzesek, nádasok, kenderáztatók, malmok, víziutak, itató-, fürdő helyek mind a helyi közösségek alapvet igényeit elégítették ki, bár meggazdagodni bajosan lehetett belük.

Viszont mindenkinek jutott az innen származó javakból, a vízjárta területek nagy része ugyanis a középkorban rendszerint közös (közösségi) használatú volt. A nagy kiterjedésű nedves területek az egész Alföld, így a magasabb fekvésű szántóterületek klímájára is kedvező hatással voltak. Nem beszélve arról, hogy az él világ is sokkal gazdagabb, és kevésbé sérülékeny volt.

Az ember élete valószínűleg nem volt könnyebb, mint ma, de talán sok szempontból gazdagabb.

A mocsarak elleni nagyszabású harc a felvilágosodás idején indult el. Annak azonban, amit történelemkönyveink egyöntetesen hsi országjobbító, népboldogító törekvésekként mutatnak be, van más olvasata is: a XVIII-XIX. században hazánkat is elérte az árutermel gazdálkodás szele.

A felvilágosult nemesség rájött, hogy a hagyományos feudális birtok alkalmatlan a nagy tömeg piacépes áru megtermelésére.

A földesúri földek kiterjedését növelni kellett, ezért csak a közös használatú területek rovására tehették meg. Az ármentesítést, lecsapoló munkálatokat tehát valójában egy szék, de nagy hatalmú réteg érdekét szolgálták érdemben.

A jobbágyok számára a változás elsősorban növekvő robotot, és egyre szűkülő mozgásteret jelentett, amit nem is t rtszóltanul.

(Lónyay Menyhért gróf, a vagyonos nagybirtokos, akit országos politikai sikereiért, valamint a szabolcsi területek vízrendezésében elért érdemeiért ma helyi szinten tisztelnek, 1861-ben, saját birtokain karhatalommal verette szét a magát kismizettnek érző, tiltakozó ibrányi parasztságot. Halálos áldozatok is voltak.)

Az alföldi táj egésze (az él világ, a klíma, a talaj, stb.) számára a vízrendezés maga volt a katasztrófa.

A dolgok azonban változóban vannak.

Az országosan 36 000 km hosszú belvízlevezető csatornarendszer folyamatos karbantartást igényel, ami az érintett földtulajdonosok, illetve a tulajdonosokat képviselő vízgazdálkodási társulatok, valamint az önkormányzatok és az állam feladata. A rendszerváltozás után kialakult kaotikus tulajdonviszonyok között azonban ebbe a rendszerbe a tulajdonképpen érdekeltek egyre kevésbé hajlandóak pénzt ölni.

Az újdonsült gazdálkodók és földtulajdonosok értetlenül állnak az el tt a tény el tt, hogy a víz bizony magától nem megy el a szántóföldjükre. S talán természetes józan eszüknél fogva sokan inkább úgy döntenek: nagyobb költség az árkokat rendszerben tartani, mint ami haszon származik a rissz-rossz földből. Inkább maradjon az a terület mocsár, vagy érdemesebb visszaalakítani a feltört kaszálót-legelt, esetleg erdőt lehet telepíteni. Így egyre gyakrabban azt vesszük észre, hogy a téveszidkben készült térképeken hatalmas szántóként ábrázolt területeken kisebb-nagyobb, esetenként hatalmas foltokban madaraktól hangos nádasokat, sásréteket, kaszálókat, fűzeseket, rekettyéseket találunk.

Persze azok számára, akik a belvízelvezetés fénykorában, vagy aszályosabb id szakokban épített házukat egyszercsak egy mocsár közepén találják, ez nem jelent vigaszt.

Mit kezdünk hát a mocsarak újjászületésével? Természetesen senki sem kívánja vissza a hatalmas mocsárvidékekre jellemző maláriát, a járhatatlan utakat, a kiszámíthatatlan termést, és az azzal járó éhínségeket.

De ez a veszély valójában ma már nem is fenyeget. Annál inkább kell félnünk attól, hogy a teljes belvízelvezető rendszer tökéletesen megközdni kezd. Az évi csapadékmennyiség a teljes Kárpát-medencében évtizedek óta csökken tendenciát mutat. A Duna-Tisza köze elsivatagosodóban van, nem sok kell hozzá, hogy a Nyírség is erre az útra lépjen. Újra kell gondolnunk csatornarendszerünk megközdítését, hiszen a kiszáritás mellett ez a hálózat elvileg arra is alkalmas, hogy a megfelelő vízmennyiséget a megfelelő helyen tartjuk, vagy éppen oda kormányozzuk, ahol nagyobb szükség van rá.

Itt persze nem hatalmas mesterséges tározókra, vagy nagy kapacitású öntöző rendszerekre kell gondolni. A víz egy tájban akkor is fontos, és értéket termel, ha közvetlenül nem „hasznosítjuk”.

Minden egyes mocsaras, lápos folt, nádas, füzes és rét többletvíz-befogadóképességével, párologtatásával, gazdag élővilágával a táj egészséges megközdését szolgálja. És minden egyes belvizes szántó, ahonnan évről évre nagy költséggel el kell távolítani a vizet, a természet megerősökölése. És önmagunk becsapása.

Szigetvári Csaba

* * * * *

Szubjektív és aggodó gondolatok - Egy erőmű kapcsán....

Vásárosnaményban az ország negyedik-ötödik legnagyobb gáztüzeléses erőművet készítenek megépíteni. Az erőmű saját jól felfogott érdekében igyekszik megfelelni az összes magyarországi hatályos jogszabálynak, hiszen enélkül nem is kapna környezetvédelmi engedélyt. A tervek jelenlegi állása szerint, vagyis papíron, az erőmű beindítása nem fog olyan terhet okozni a Tiszának, amit a folyó ne lenne képes elviselni. Mégis....

Mégis van bennünk egy olyan érzés, hogy nem ez az, ami ide hiányzik. Nézzük sorba, hogy mik lehetnek negatív érzéseink kiváltó okai: Az erőmű és a gáz-, illetve villamosvezetékhez külön készítenek a környezeti hatásvizsgálatot, pedig a három beruházás összetartozik. Az elektromos vezeték kapacitása lényegesen nagyobb lesz, mint ami az erőmű által termelt energia elszállításához szükséges. Ennek csak találgatni lehet az okát. Vízi erőmű építése a felső Tiszára? Vagy kapacitásbővítés később a gáz erőműben? Nem tudjuk. És talán találgatnunk sem illik, mert az nem tudományos. Arról meg ne is beszéljünk, hogy megint megkapjuk, hogy "a Környezetvédelmi kinek semmi sem jó, és mindent csak megakasztani és gátolni tudnak".

A lényeg: eddig nem lettünk meggyőzve arról, hogy ez az erőmű a legjobb lehetősége annak, hogy energetikai problémáinkat orvosoljuk, és arról sem, hogy a térségnek olyan sok hasznot fog-e hozni, hogy érdemes legyen az erőművet megépíteni. Mert december óta tudjuk, hogy ha pl. az orosz és az ukrán kormány összekülönbözik, akkor „gáz” van a gázellátással. Mert soha senki nem vizsgálta meg, amennyiben hathatós energiahatékonysági intézkedéseket hozna a kormány, akkor mennyivel csökkenne hazánk energiaigénye. Mert egyszer en fétjük a Tiszát.

És mert annyi ígéretet láttunk már az ipar részéről, ami valahogy mégiscsak máshogy lett...

Zulu

További információk honlapunkon: www.e-misszio.hu

"Az Önkéntesség Hatalom"

(Fekacs)

Húsz évesek vagyunk. Húsz év alatt nagyon sok emberrel kapcsolatba kerültünk, sokan segítettek önkéntesen munkánkat. Szeretnénk, ha ezek a kapcsolatok tovább éljenek és újakkal bővüljenek. A jövőben nagyobb hangsúlyt szeretnénk fektetni a tagjainkkal, aktivistáinkkal való együttműködésre.

Aki hozzánk csatlakozik, egy hatékony és nyitott szervezethez tartozik, részt vesz munkáinkban, véleményt alkot, az Egyesület életének motorját képezi.

Önkéntes programunkhoz azok csatlakoznak, akik egyetértenek céljainkkal, szívesen kamatoztatják tudásukat, képességeiket önkéntes munka során.

Szabadidejüket hasznosan töltik el, értelmes munkát végeznek egy olyan cél érdekében, amit ők is helyesnek és követendőnek tartanak, tudásukat gyarapítják, mindezt kellemes légkörben, jó társaságban.

Mit nyújtunk tagjaink számára?

Rendszeresen kapják az Egyesület Sűvölt című folyóiratát (nyomtatott, vagy elektronikus formában), információkat az Egyesület munkájáról és programjairól, képzéseiről, túráiról, eladásairól.

Ezen felül nyári táborainkban kedvezményes részvételt biztosítunk, túrákra, eladásokra, rendezvényekre és képzésekre hívjuk tagjainkat, valamint lehet vétezzük számukra az egyesületi könyvtár és infrastruktúra ingyenes használatát.

Milyen munkákba kapcsolódhatnak be?

- szervezhetnek önállóan saját programot (program a kerékpárutakért, a klímaváltozás ellen, a tömegközlekedés fejlesztéséért, a Túr rehabilitációjáért stb.)
- szervezhetnek rendezvényeket (fesztivált, utcai akciókat, eladást, túrákat, kirándulásokat), vagy segíthetnek ezek lebonyolításában
- részt vehetnek táborokban, túrákon segítőként
- terepi munkákat végezhetnek (területfigyelés, bejárás, információgyűjtés, védett növény felmérés, inváziós növény-fajok irtása, területkezelés, cserjeirtás, kaszálás, szemétszedés, természetvédelmi járőrözés, ragadozómadár védelem, távcsöves felmérés, tábor rendezés, odú/m fészkek készítése, fehérgólya felmérés)
- részt vehetnek a napi irodai munkában (borítékcímzés, plakátolás, gépelés, fénymásolás, pályázat összeállítás, újságcikk, sajtóanyag írása, fordítás)
- részt vehetnek a Sűvölttel kapcsolatos munkákban (cikkírása, anyaggyűjtés, terjesztés)
- végezhetnek kreatív munkát (rajzolás, szórólap tervezés)
- részt vehetnek az adománygyűjtésben
- szakmai véleményt készíthetnek koncepciókról, tervekről
- demonstrációkon vehetnek részt
- mindenféle apró kérést teljesíthetnek (forgalomszámlálás, falevelgyűjtés, adatbázis készítés, programok népszerűsítése, anyagbeszerzés)

Ha tagként szeretnél hozzánk csatlakozni, tölts ki egy belépési nyilatkozatot (beszerezhet az E-missziósoknál, az irodában és a koordinátornál) és juttasd el az Egyesület irodájába.

(4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6.)

Ha önkéntesként szeretnél nálunk tevékenykedni, keresd fel Egyesületünk tagkoordinátorát személyesen az irodánkban, telefonon (42/423-818), vagy e-mailen aktivista@e-misszio.hu.

PROGRAMJAINK

K.O.SZ. - Környezeti Oktatás Széles Körben

2005 szeptember 1-én indítottuk el új Teaházzal egybekötött eladássorozatunkat a Nyíregyházi F iskola Hallgatói Centrumával együttműködve.

Ezekben az alkalmakon főleg olyan környezetvédelmi témákkal foglalkozunk, amelyekkel a hallgatók csak ritkán, vagy egyáltalán nem találkoznak. Eladásaink természetesen nemcsak környezetvédelem szakos iskolásoknak szólnak, hanem bárkit szívesen látunk, akit érdekel, mivel is foglalkozik Egyesületünk.

Várunk minden kedves érdeklődőt a Hallgatói Centrumban, kéthetente keddenként, este hatkor, a táncszobában!

Bővebb információ:
Révész Márton
06-20-803-57-93
reveszmarci@freemail.hu

* * * * *

Fogyasztóvédelmi klub és jogsegélyszolgálat

Minden kedden 16-18 óráig fogyasztóvédelmi klub és jogsegélyszolgálat várja az érdeklődőket az E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület szervezésében.

A klubban eladásokra, filmvetítésekre, tematikus beszélgetésekre várjuk az érdeklődőket, ahol folyóiratok, kiadványok és egy 2500 kötetes könyvtár is segít az információszerzésben.

Helyszín: E-misszió Tanácsadó Iroda, Nyíregyháza, Szabolcs u. 6.

Eladások és filmvetítések terve:

Kezdeti időpontja: 16.30

Március 7.: Genetikailag módosított élelmiszerek kockázatai: Fidrich Róbert, Magyar Természetvédők Szövetsége

Március 14.: A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség tevékenységének bemutatása. Betekintés az EU fogyasztóvédelmi politikájába: Holló Jánosné igazgató, Fogyasztóvédelmi Felügyelőség

Március 21.: A Városüzemeltetési Kht. lakosságot érintő közszolgáltatásai – hulladékszállítás, szelektív hulladékkezelés, újdonságok a lakossági szolgáltatásban: Petró Árpád, hulladékgazdálkodási főmérnök

Március 28.: Víz világnapja alkalmából részlet az Új Eldorádó című filmből, majd beszélgetés a vizeinket fenyegető veszélyekről

Az egyes témák időpontjai cserélődhetnek, illetve a felmerülő igények, vagy fontos aktualitások miatt a téma változhat!

FOLYAMATOS

KOSZ Környezeti Oktatás Széles körben
2006. február 14-től kéthetente keddenként a F iskola Hallgatói Centrumában, eladások, filmvetítések, vitaestek, mindenkit érintő környezeti témákban.

Zöld Napok a Klub Nextben
2006 májustól szeptemberig kéthetente (részleteket később)

MÁRCIUS

2006. március 6. - „Ötletroham” teadélután
2006. március 17-18. - megjelentetés kirándulás
2006. március 25. - KÖZGYŰLÉS

ÁPRILIS

2006. április 1. - Ér-patak túra az Ér-patak eredésének „felfedezése”
2006. április 22. - Föld Napja
2006. április 26. - Csernobil 20 éve

MÁJUS

2006. május 6. Réti kirándulás
2006. május 10. Éjszakai túra a Sóstói erdőben
2006. május 27. Madarak és Fák Napja
Orchidea túra

JÚNIUS

2006. június 5. - Környezetvédelmi Világnap
2006. június 6-9. - Önkéntesek hete
2006. június 20-29. - Tiszta Tisza Túra

Környezeti Tanácsadó Iroda
és ZÖLDÖVEZET környezetbarát
termékek boltja

Elérhetőségeink:
Telefonon: 42/423-818
Személyesen vagy levélben:
4400 Nyíregyháza,
Szabolcs u. 6.
emisszio@e-misszio.hu
www.e-misszio.hu

Nyitva tartás:
Hétfő, péntek: 8:00-14:00
Kedd-csütörtök: 8:00-16:00

Támogassa
adójának 1%-ával
Egyesületünket,
természet- és
Környezetvédelmi
tevékenységeinket!

Adószámunk
19214555-2-15

Köszönjük!

Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6.
Tel.: 42/423-818, emisszio@e-misszio.hu, www.e-misszio.hu

Fogyasszon tudatosan!